

НАЦИОНАЛНА И ТРАНСНАЦИОНАЛНА МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНА РАБОТА ПО СЛУЧАИ НА ТРАФИК НА ХОРА

Дияна Видева

Основател на Асоциация Деметра

Член на Българска платформа на ЕЖЛ

Управителен съвет на АЗНОП

Член на Европейска анти-трафик
платформа на гражданско общество

Предизвикателства

- **Стереотипи и предразсъдъци в обществото относно ролята на жената**

Предизвикателства

Ефективна законова рамка, която в максимална степен да защитава пострадалите

© Fotolia/Christian Podant

Предизвикателства

- **Споделена философска рамка сред професионалистите** за феномена трафик на хора, която се основава на разбирането за употребата и отражението на насилието върху жертвата
- Процесът започва и завършва с фокус върху жертвата и нейната безопасност /safety/

Association Demetra

Social Services and Programs

**Center for Prevention of
Violence and Crimes - Burgas**

**Crisis Centre for Women and
Children, victims of violence
and trafficking - Burgas**

**Crisis Centre for Children,
victims of violence - Sredec**

**Program – Prevention of
Violence among minors**

NEW INITIATIVE

SEXUAL ASSAULT REFERRAL CENTRE

Burgas, Bulgaria

ЗАЕДНО СРЕЩУ НАСИЛИЕТО

ПОЛИЦИЯ

ОБЩИНА

МЕДИИ

СЪД

НПО

МЕДИЦИНСКИ
СЛУЖБИ

УЧИЛИЩЕ

Мерки и политики

Координиран отговор на общността

Модел на КОО - Същност

- КОО(Координиран отговор на общността) е система от мрежи, споразумения, процеси и подходи на различните институции и НПО на местно ниво, насочени към осигуряване на сигурността на пострадалите от насилие. Водещо начало е сигурността на жертвата.
- КОО изисква коренна промяна в отношението на институциите към проблема и предоставянето на помощ и защита за пострадалите

Център за превенция на насилието и престъпността

гр. Бургас, бул. "М. Луиза" №9

ОБЩИНА
Бургас

ОДМВР гр.
Бургас

Асоциация
ДЕМЕТРА

Мултидисциплинарен екип

- Мултидисциплинарен екип е група от специалисти от различни, но допълващи се професии, които работят заедно, за да предоставят подобрена услуга на човек в нужда.
- Ролята на мултидисциплинарния екип е да оцени, състави плана на интервенцията и да го изпълни, спрямо основните нужди, които трябва да бъдат посрещнати, като всеки специалист използва собствените си умения и знания.

Мултидисциплинарен екип

- Част от мултидисциплинарния екип трябва да са следните специалисти: социален работник (обикновено ръководител по случая), психолог, психиатър, лекар (според особеностите на случая), адвокат, полицаи, /от отдела за борба с организираната престъпност или от отдела за разследвания по наказателни дела/, прокурор

Мултидисциплинарен екип

- Ръководителят е човекът, който ще координира мултидисциплинарния екип и ще извършва следните задачи: постоянен мониторинг на случая; гарантиране на директен и постоянен контакт с жертвата; гарантиране комуникацията между членовете на екипа, координиране и документиране на плана за оказване на услугата (планът следва да бъде изпълняван със съдействието на жертвата), оценяване на ресурсите и услугите, които могат да бъдат предложени на жертвата, определяне на конкретни критерии за оценяване на изпълнението на задачите.

Мултидисциплинарен екип

- ***Условия на работа***
- Краткосрочните назначения, нестабилността на позицията и несигурността на приемствеността на програмите за цялостна грижа са някои от предизвикателствата, с които професионалните мултидисциплинарни екипи трябва да се справят. Следователно е важно да се подчертае колко определящи са подходящите условия на работа за гарантирането на приемствеността и стабилността на услугите в средно- и дългосрочен план.

Мултидисциплинарен екип

- *Брой необходими специалисти* - ограничените ресурси разпределени за службите за борба с трафика на хора в някои държави отслабват възможностите за интервенция с добро качество. Екипите са претоварени с работа и не могат да се справят на високо ниво с дневните си задачи, въпреки компетенциите, мотивацията и опитва си. Желаният модел ще отчита това и ще гарантира че:
- необходимото финансиране и ресурси са разпределени по такъв начин, че гарантират определена стабилност на предлаганите услуги;
- подходящ брой служители работят по дейностите;

Мултидисциплинарен екип

- ***Координиране на случаите***
- С оглед подобряване на комуникацията и координацията е полезно да се определи ръководител по случая. Този специалист ще бъде лицето за контакт в рамките на екипа във връзка с отделен случай, ще отговаря за събирането на данни и обновяването на досието, споделянето на релевантна информация с другите членове на мултидисциплинарния екип и координацията и комуникацията с други служби и/или специалисти.

-

Специализираната помощ, предоставена на жертви на трафика на хора във всяка държава трябва да има следните характеристики:

- Да има подход, основан на правата на човека и гледната точка на пола;
- Да бъде всеобхватна;
- Да включва всички области (здравна, юридическа, психологическа, социална, образователна и т.н.);
- Да бъде координирана;
- Всички институции трябва да работят заедно и да споделят релевантната информация;
- Да бъде безплатна: всички жертви трябва да имат достъп до подпомагащите услуги;

Специализираната помощ, предоставена на жертви на трафика на хора във всяка държава трябва да има следните характеристики:

- Да бъде конфиденциална: тъй като това е единственият начин за изграждане на доверие, гарантиране правото на защита и избягването на стигматизация;
- Да бъде професионална и специализирана: специалистите трябва да бъдат опитни и специално тренирани за предоставяне на помощ на жертви на трафик;
- Да предлага грижа: емпатия, чувствителност и уважение към правата на човека и човешкото достойнство са основата на професионалната практика;

Специализираната помощ, предоставена на жертви на трафика на хора във всяка държава трябва да има следните характеристики:

- Да бъде прозрачна: информацията трябва да бъде проверена и актуална по време на целия процес;
- Да бъде доброволна: никоя жертва на трафик не трябва да бъде принудена да иска/получава помощ;
- Да бъде уместна/подходяща: помощта се предоставя на жертви на трафик, когато имат нужда от нея, потърсят я и я приемат;
- Да бъде ясна и лесно разбираема: информацията трябва да бъде предавана по прост и ясен начин, на език, който жертвите на трафик разбират;
- Да бъде персонална: справянето с нуждите на всеки човек, като жертвата взема активно участие в този процес.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- **1: Откриване и идентификация**
- ***Мярка 1: Първоначално насочване***
- Без значение в коя ЕС държава-членка е открита жертвата на трафик, определени права трябва да бъдат гарантирани от съответните власти и организации:
- Правото на жертвата да бъде информирана за международната защита в съответствие с чл. 11.6 от Директива 2011/36/ЕС.
- Съвместимост на процедурите и претенциите: международна защита, идентификация и разрешение за оставане.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- Правото на жертвата да потърси международна защита и да получи статус на бежанец във всички случаи, в които отговаря на съответните изисквания. Също така, когато не е безопасно за жертвите да се завърнат в държавите по произход поради реална заплаха от измъчване, нечовешко или унижително отношение.
- Принципът на забрана за връщане в съответствие с Конвенцията на ООН за статута на бежанците, Хартата на основните права (чл. 19.2), Протокола от Палермо (чл. 14) и Варшавската конвенция от 2005 г. (чл. 14 и 40.4).

-

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- Препоръчително е държавите да прилагат различни начини за откриване и официална идентификация на жертви или потенциални жертви, така че шансовете за достигане до жертви на трафик и осигуряването на помощ и защита да се разширят. Специализираните НПО следва също да могат да осигурят официално идентифициране на жертви, базирано на тяхната експертиза. Такава роля трябва да има и независим орган. Този независим орган може да се състои от:
 - - представители на всички участници, работещи с жертви: правоприлагащи органи, НПО, социалното министерство, министерството на външните работи, министерството на вътрешните работи и т.н.;

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- - специализирани и опитни държавни служители;
- Местните правила трябва да вземат предвид нуждата от добра координираща и насочваща система на всички нива: местно, регионално, национално и международно. Законодателството във всяка държава следва да приеме необходимите правила и механизми, за да:
 - - гарантира сътрудничеството между властите, включително тези отговарящи за убежищата и бежанците, така че тези жертви, нуждаещи се от международна защита също да бъдат идентифицирани;
 - - осигури цялостна оценка на нуждите на всяка жертва за осигуряване на възможно най-добрите помощи и

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- ***Мярка 2: Достъп до основни нужди и информация***
- Според директивите на ЕС, мерките за защита на жертви на трафика на хора не изискват предварителен сигнал или сътрудничество с полицията. Въпреки това, в много случаи националното законодателство свързва достъпа до основни нужди със сътрудничеството с полицията и правната система, без необходимите мерки за гарантиране на конфиденциалност и истинска безопасност за жертвата и нейните роднини в държавата по произход или по местоназначение. Мултидисциплинарната работа и координация на екипа, който предоставя помощта е ключове елемент.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- **Мярка 3: Ранна оценка на риска**
- Директно свързана с предходната мярка, ранната оценка на риска ще включва препоръки от тримата основни специалисти в мултидисциплинарния екип: адвоката, психолога и социалния работник. Тези три препоръки следва да бъдат включени в индивидуалния план, изготвен за всяка жертва въз основа на конкретната ѝ ситуация.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- **Мярка 4: Превод и културна медиация**
- В случай, че жертвата е чужденец, преводачите и културните медиатори трябва да подхождат внимателно към жертвата на трафик. По този начин ще има възможност за оказване на добра помощ, вторичната виктимизация би могла да бъде избегната, а качеството на услугата - гарантирано.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- **Мярка 5: Период за възстановяване и размисъл**
- Сегашната уредба предвижда период за възстановяване и размисъл. Двата периода следва да бъдат разделени, тъй като опитът показва, че жертвите имат нужда да се възстановят първо, за да могат да мислят ясно. След като са се възстановили от травматичните преживявания, жертвите трябва да разполагат с период за размисъл, в който могат да решат дали искат да участват в съдебния процес и как ще се справят с това участие.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- Продължителността на периода за размисъл е законово определена във всяка държава, но не винаги отговаря на емоционалните нужди на жертвите. По време на даване на обяснения пред полицаи или съдия, пост-травматичното стресово разстройство може да доведе до загуба на съзнание и непоследователност.
- Желателният модел следва да предвижда периода за размисъл след емоционалното възстановяване на жертвата, а не преди това.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- **2: Първа помощ и защита**
-
- ***Мярка 1: Информация за вариантите за помощ, юридическите варианти и условия***
- Ръководителят на случая следва да информира жертвата за вариантите за помощ и условията. Информацията трябва да бъде разбрана от жертвата, което предполага добри услуги на писмен и устен превод (в случаите на чужденци), както и съчувствено поведение, демонстрирано от специалистите спрямо жертвата.
-

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- ***Мярка 2: Постъпване, оценка на нуждите за осигуряване на помощ и защита***
- Услугите, предоставени на жертви на трафик трябва да бъдат адаптирани към техните специфични нужди и да бъдат подходящи за тях. Необходимо е да се извърши цялостна и мултидисциплинарна оценка на нуждите на жертвата от защита и помощ. Разработването на планът за помощ трябва да бъде извършено заедно със жертвата.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- Някои от конкретните и специализирани услуги, които трябва да бъдат гарантирани от всички държави включват:
- безопасно настаняване;
- социални грижи;
- здравни грижи;
- психологически консултации и подкрепа;
- юридическа помощ;
- писмен и устен превод;

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- В случаите на непълнолетни жертви, има още въпроси за разглеждане:
- Винаги, когато съществува съмнение за възрастта на жертвата и когато има причини да се смята, че лицето може да е непълнолетно, службите за защита на децата следва да бъдат включени, докато не се извърши оценка на възрастта;
- Помощта трябва да се предоставя от специалисти едновременно в областта на работата с деца и с жертви на трафик.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- Ако жертвата е непридружен непълнолетен, следва да бъде определен настойник или попечител. Той следва да има право да присъства в целия процес по планиране и взимане на решения, включително изслушвания пред имиграционните служби и въззивни заседания, всички грижи и усилия в търсене на трайно решение
- Съдебните заседания или процедури следва да гарантират, че подсъдимият не присъства в съдебната зала, докато непълнолетният дава показания.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- **3 Дългосрочна помощ и социално включване: цялостна грижа**
- ***Мярка 1: Съвместно разработване на индивидуалния план за помощ***
- Както на национално ниво, достъп до подходящите услуги следва да бъде гарантиран на международно ниво (при трансгранични случаи). Индивидуалният план за помощ/интервенция следва да съдържа: описание на целта на интервенцията; описание на целите на интервенцията; описание на помощните услуги, които могат да бъдат предоставени на жертвата; календар на дейностите, които трябва да бъдат изпълнени от специалистите, членове на мултидисциплинарния екип (под координацията на

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- Когато лице е идентифицирано като жертва на трафик на хора и получава подкрепа от европейска държава и реши да се върне в своята държава или да се премести в друга европейска държава, следва да бъде осигурена услуга по насочване в тази друга държава. Не само включваща подобни услуги на интервенция и помощ, но също така и ползите от защитения статус на жертва на трафик на хора

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- ***Мярка 2: Процедури по получаване на съгласие за изпълнение на индивидуалния план за помощ***
- Индивидуалният план следва да бъде изграден от мултидисциплинарния екип заедно с жертвата, която трябва да участва и да взема решения по него, давайки съгласие. Разработването на този план трябва да бъде обвързващо и за двете страни и заедно с жертвата трябва да се извършва негов редовен преглед. Жертвата следва да има полза от интервенцията/помощта, дори ако отказва да сътрудничи със съдебните власти.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- **Мярка 3: Приспособяване и социално включване**
- То трябва да бъде ориентирано към автономия, социално и професионално включване. Конкретни мерки с VET експерти, специализиращи в работата с жертви на трафик на хора. Те трябва да са част от мултидисциплинарния екип. Това трябва да е последната част от индивидуалния план, когато ситуацията на жертвите позволява да се стигне до тази фаза. Социални предприятия, предприемачество и помощ следва да са част от тази фаза, за да подпомогнат достъпа на жертвата до пазара на труда.
- Не мога да намеря какво означава това съкращение.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- **Мярка 4: Юридическа подкрепа и помощ**
- Юридическата подкрепа за жертви на трафик на хора ще продължи до самия край на всеки индивидуален план. Тясното сътрудничество на адвокатите с техните колеги от мултидисциплинарния екип е ключов елемент от създаването на най-добрия индивидуален план, съобразно правната ситуация на всяка жертва. Адвокатът трябва да представи необходимата информация (използвайки разбираем език, обикновен изказ, избягвайки сложна юридическа терминология, която може да не бъде разбрана), така че жертвата да е наясно със своите права и със съдебния процес. Преди заседание, адвокатът трябва да подготви жертвата, с помощта на психолога, обяснявайки всяка

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- **4: Завръщане в държавата по произход**
-
- ***Мярка 1: Информирано решение за завръщане и план за управление на риска***
- Добрата оценка би разгледала рисковете за интегритета на жертвата в случай на завръщане в държавата по произход - според принципа на забрана за връщане.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- Жертвата следва да бъде информирана за всички обстоятелства при положение, че иска да се завърне и мултидисциплинарният екип в държавата по местоназначение трябва да състави план за управление на риска, в тясно сътрудничество с екипа, към който жертвата ще бъде насочена в държавата по произход или приемащата държава. Планът за управление на риска следва да включва анализа и необходимите решения по следните теми, с оглед гарантирането на информирано и безопасно завръщане: оценка на социалното включване, проследяване на семейството, документация, безопасен транспорт, помощ при пристигането и последващи действия.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- **Мярка 2: Изпълнение на плана за управление на риска**
- Тясната координация на транснационалните мултидисциплинарни екипи трябва да бъде гарантирана докато жертвата и нейната семейна ситуация са стабилни след завръщането. Както бе споменато по-горе, завръщането не трябва да бъде допускано в случай, че оценката на риска отчете възможна опасност за жертвата или нейните близки.
- Мултидисциплинарните екипи, национални и транснационални, трябва да се застъпват пред други институции, като например органите на правоприлагането, за да гарантират, че принципът на забраната за връщане стриктно се прилага.

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- **5: Съдебен процес и обезщетение**
- Следните мерки трябва да бъдат следвани, в случай че жертвата сътрудничи със съдебната система:
- ***Мярка 1: Събиране на доказателства***
- ***Мярка 2: Подготовка на жертвата-свидетел преди процеса***
- ***Мярка 3: Подкрепа на жертвата-свидетел по време на процеса***
- ***Мярка 4: Подкрепа на жертвата-свидетел след процеса***
- ***Мярка 5: Подкрепа за искове за обезщетение***

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- За всички тези етапи е необходимо сътрудничество между психолозите, адвокатите и социалните работници в мултидисциплинарния екип. Дори ако адвокатите имат водещата роля във връзка със съдебния процес, подходът следва да включва гледната точка на всички специалисти, така че подкрепата за жертвата да е гарантирана от самото начало на процеса. Следователно, подготовката за процеса няма да бъде само юридическа, но и психологическа (например психологът подготвя жертвата заедно с адвоката за изслушване в кабинета на прокурора или съдебно заседание).

Модел на стандартните оперативни процедури изпълнявани от мултидисциплинарния екип

- Сътрудничеството между транснационалните мултидисциплинарни екипи във връзка със съдебните процедури е също ключов елемент, който подпомага намирането на доказателства, които могат да бъдат събрани от държавата на произход, от държава, през която жертвата е преминала транзитно или от държавата по местоназначение и които са решаващи/полезни в съдебния процес.

- **БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!**